

OPONENTSKÝ POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomantka: Bc. Petra Doležalová
Název práce: Kdo jsou novináři, kteří píšou o životním prostředí?
Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha, 2011.
Vedoucí DP: Mgr. et Mgr. Arnošt Novák

Teoretická část představuje hlavní termíny práce. Nejprve se zabývá postavením médií ve společnosti a poté přistupuje ke vztahu média – životní prostředí. Ocenit si zaslouží především skutečnost, jak již v této části autorka tyto pojmy z různých oblastí interdisciplinárně propojuje. Rovněž zvolené teoretické východisko sociální konstrukce reality je navýsost vhodné vzhledem k předmětu autorčina zkoumání. Problém této části diplomové práce je povrchnost výkladu, který se až příliš opírá o učebnicovou literaturu. Genezi pojmu „gatekeeper“, jež je pro autorku zjevně klíčový, však rozebírá s odpovídající hloubkou. V dalším pojednání teoretické části pak diplomantka definuje termíny příroda, životní prostředí a související pojmy.

Empirická část začíná popisem vzorku a metody, s nimiž autorka provedla svůj výzkum. Tato deskripce je dostatečně podrobná, takže čtenáři umožňuje udělat si dobrou představu o průběhu výzkumu. Za chybu považuji, že zatímco práce neustále mluví o „médiích“, zabývá se pouze médii tištěnými, aniž by na tuto skutečnost reflektovala – znamená to snad, že tištěná média mohou reprezentovat celou mediasféru? (Netvrdím, že to není možné, ale jak pro tuto alternativu argumentovat?) Dále se pak diplomantka jakoby v kruhu vrací k pojmům z teoretické části, ovšem tentokrát se neopírá o teoretickou literaturu, nýbrž destiluje z diskursu novinářů jejich porozumění ústředním pojmům. Není příliš překvapivé, zejména u malého vzorku, že je zde těžké objevit jednoznačné vzorce. Nicméně autorce se daří poměrně přesvědčivě nacházet pro výrazy v laické mluvě nacházet ekvivalenty z odborné literatury. Při popisu mediální práce svých respondentů pak opět nachází paralely mezi dostupnými teoriemi a vyjádřeními v rozhovorech. Postup je poněkud mechanický, rozhovory jakoby sloužily k ilustraci existujících teoretických koncepcí. Vzhledem ke stanoveným výzkumným otázkám působí poněkud nesystematicky sekce o tehdy aktuální kauze z NP Šumava. Lze však pochopit, že téma nešlo opominout, pokud jej do rozhovorů vnášeli samotní respondenti. Pak by ovšem práci slušelo, aby se autorka nad fenoménem „kauz“ a jejich místě v mediální produkci zamyslela v obecnější rovině – a to koneckonců

může udělat aspoň během obhajoby. Naopak za nejpřínosnější a v kontextu této práce za nejkreativnější pasáže považuji sekci 7.11, kde autorka srovnává prohlášení novinářů v rozhovorech s jejich skutečnou produkcí. Teorie, sebe prezentace novinářů a jejich skutečná produkce se tak skutečně dostávají do trojrozměrného vztahu. Závěry nakonec pouze potvrzují stávající teoretické koncepty a jejich hlavní přidanou hodnotou je tedy deskripce aktuálních českých reálií.

V práci se prozrazuje jistý spěch, což je patrné již z toho, jak malý časový úsek dělí obhajobu práce od uskutečnění rozhovorů. Projevilo se to bohužel i ve formalitách typu častých překlepů, špatnou práci s bibliografií (různé citační úzy; často odkazovaný Novák 2008 není uveden v seznamu literatury; apod.). Stylistickým nedostatkům pak vévodí časté opakování stejných slov na velmi malém prostoru. Ve vcelku standardně odvedené práci pak bohužel tyto drobnosti působí dost rušivě.

Literatura je pro daný typ práce adekvátní, obsahuje vyváženou kombinaci literatury místní i zahraniční. Jak jsem uvedl výše, samotné citování není vždy úplně v pořádku. Např. odkaz na Sociální konstrukci reality zcela chybí, přestože kniha je přímo citována. Vzhledem k tématu považuji za vážný nedostatek, že autorka se neseznámila s výstupy Jiráková a Volkova výzkumu socioprofesionálních charakteristik a sebepojetí českých novinářů.

Jedna otázka, kterou bych rád během obhajoby položil, je sice trochu mimo hlavní směřování práce, nicméně úzce souvisí s teoretickými východisky autorky, totiž se sociální konstrukcí reality. Lze tedy skutečně hovořit o „přírodních katastrofách“? Není toto slovní spojení z perspektivy sociální konstrukce reality tak trochu nesmyslné? Není každá katastrofa (na velikosti zde nezáleží – tsunami, ale třeba i pouhý virus) vlastně katastrofou pouze sociální?

V souhrnu práci hodnotím jako standardní, ovšem vzhledem k řadě drobných nedostatků a teoretickému rutinérství se ji zdráhám označit za výbornou. Zároveň však práce dokládá zvládnutí vědeckého textu ze strany diplomantky, a proto by ji po úspěšné obhajobě měl být udělen magisterský titul. Dle obhajoby pak doporučuji vybrat bodové hodnocení ve škále 9-14 bodů.

V Praze dne 18. října 2011

PhDr. Radim Hladík, PhD.